

op de op 17 mei 2018 door ons ontvangen aanvraag voor een vergunning ingevolge artikel 2.7, tweede lid, van de Wet natuurbescherming van Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, Korte Voorhout 7, 2511 CW te Den Haag voor het aanleggen en exploiteren van een windpark met drie turbines gelegen op de percelen kadastraal bekend Zevenbergen sectie O, nummers 2198, 2139 en 2143, in de gemeente Moerdijk.

INHOUDSOPGAVE

BESCHIKKING	3
1 Onderwerp.....	3
2 Beschikking	3
PROCEDURELE ASPECTEN	4
1 Aanvraag	4
2 Bevoegd gezag	4
3 Uniforme openbare voorbereidingsprocedure	4
4 Ontvankelijkheid	4
5 Zienswijzen naar aanleiding van terinzagelegging van het ontwerpbesluit.....	4
6 Wijziging ten opzichte van het ontwerpbesluit.....	5
7 Instemming.....	5
8 Rechtsmiddelen	5
9 Overige regelgeving	6
OVERWEGINGEN EN TOETSINGEN	6
1 Wettelijk kader – Wet natuurbescherming.....	6
2 Projectbeschrijving en mogelijke effecten van het project.....	8
2.1 Projectbeschrijving	8
2.2 Mogelijke invloeden en effecten	8
2.3 Aanlegfase	9
2.4 Aanvaringsslachtoffers	9
2.5 Barrièrewerking gebruiksfase.....	10
3 Effectbeoordeling	10
3.1 Sterfte onder broedvogels en niet-broedvogels	10
3.2 Barrièrewerking.....	11
3.3 Overwegingen effecten op beschermde gebieden	11
3.4 Cumulatie	12
3.5 Conclusie	12

BESCHIKKING

1 Onderwerp

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant hebben op 17 mei 2018 van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties een aanvraag ontvangen voor een vergunning ingevolge artikel 2.7, tweede lid, van de Wet natuurbescherming. De aanvraag betreft het aanleggen en exploiteren van een windpark met drie turbines, op de percelen kadastraal bekend Zevenbergen sectie O, nummers 2198, 2139 en 2143, in de gemeente Moerdijk.

2 Beschikking

Gelet op de bepalingen van de Wet natuurbescherming besluiten wij:

- I. aan Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, Korte Voorhout 7, 2511 CW Den Haag, de op grond van artikel 2.7, tweede lid, van de Wet natuurbescherming vereiste vergunning te verlenen voor het aanleggen en exploiteren van een windpark met drie turbines, op de percelen kadastraal bekend Zevenbergen sectie O, nummers 2198, 2139 en 2143, in de gemeente Moerdijk gelegen nabij de Natura 2000-gebieden 'Biesbosch', 'Boezems Kinderdijk', 'Krammer-Volkerak' en 'Hollands Diep';
- II. dat de beschrijving van het project, in de aanvraag en de bijlage 1 bij deze beschikking, voor zover deze betrekking heeft op de activiteiten, onderdeel uitmaakt van deze vergunning.

Bijlage: Overzichtstekening WP RWS

's-Hertogenbosch, 12 maart 2019

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant
namens deze,

De heer J.A.J. Lenssen,
Directeur Omgevingsdienst Brabant Noord

De aanvragen, definitieve besluiten en de bijbehorende stukken liggen vanaf 13 maart 2019 tot en met 23 april 2019 **6 weken ter inzage** bij de Omgevingsdienst Brabant Noord (ODBN), Victorialaan 1 b-g, 5213 JG te 's-Hertogenbosch. Telefoonnummer (0485) 729 189. Voor inzage dient een afspraak gemaakt te worden. De besluiten zijn digitaal op te vragen via e-mail info@odbn.nl of terug te vinden op de website www.brabant.nl/loket/verleende-vergunningen.

PROCEDURELE ASPECTEN

1 Aanvraag

Op 17 mei 2018 hebben wij van Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, Korte Voorhout 7, 2511 CW, een aanvraag voor een vergunning ingevolge artikel 2.7, tweede lid, van de Wet natuurbescherming (hierna: Wnb) ontvangen. De aanvraag is op 10 en 15 augustus 2018 aangevuld. Een uitgebreide projectomschrijving is opgenomen in de aanvraag. De aanvraag is geregistreerd onder nummer Z/073069.

2 Bevoegd gezag

Omdat de handeling gerealiseerd wordt, onderscheidenlijk verricht wordt in de provincie Noord-Brabant, zijn wij op grond van artikel 1.3 van de Wnb bevoegd om op de aanvraag te beslissen. Bij ons besluit betrekken wij tevens de gevolgen voor Natura 2000-gebieden buiten onze provinciegrens en/of buiten Nederland.

3 Uniforme openbare voorbereidingsprocedure

Op 17 januari 2017 (dossier C2200217/4118896) hebben wij besloten de uniforme openbare voorbereidingsprocedure van afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing te verklaren op de voorbereiding van besluiten op aanvragen om een vergunning ingevolge artikel 2.7, tweede lid, van de Wnb (www.brabant.nl).

4 Ontvankelijkheid

Ten aanzien van de aspecten van de aanvraag waarvoor een vergunning ingevolge de Wnb is vereist, hebben wij beoordeeld of de aanvraag volledig is en voldoende gegevens bevat. Wij zijn van oordeel dat de aanvraag voldoende informatie bevat voor een goede beoordeling van die aspecten waarvoor een vergunning is vereist.

5 Zienswijzen naar aanleiding van terinzagelegging van het ontwerpbesluit

De kennisgeving over het ontwerpbesluit en bijbehorende stukken is gepubliceerd op de website www.brabant.nl onder 'bekendmakingen' op 7 november 2018. Vervolgens heeft het ontwerpbesluit gedurende zes weken ter inzage gelegen bij de Omgevingsdienst Brabant Noord (ODBN), Victorialaan 1 b-g, 5213 JG 's-Hertogenbosch, namelijk van 7 november 2018 tot en met 19 december 2018, en is een ieder in de gelegenheid gesteld zienswijzen naar voren te brengen.

Naar aanleiding van het ontwerpbesluit op de aanvraag is, binnen de door de wet gestelde termijn, een zienswijze ingebracht door:

Datum stuk ontvangen 6 en 10 december 2018, door Natuurplein De Baronie, Roerdomp 14, 4822 RN te Breda. Het kenmerk van het document is 372596.

Zienswijze

Voor het noordelijk windpark nabij de gemeente Moerdijk willen wij dat een verplichte stilstand voorziening en radardetectie wordt toegepast om te voorkomen dat er slachtoffers vallen onder de voor Nederland als broedvogel zeer zeldzame zeearend en visarend. Dit gebaseerd op de verplichting uit Wnb art 2.8 lid 1 en 3. Het voorliggende ecologisch rapport van het adviesbureau stelt ten onrechte dat de zee- en visarend niet of zelden waargenomen worden in dat gebied. Deze worden zelfs tot in Breda waargenomen. Er kan dus niet gesteld worden dat er 'zekerheid is dat het de kenmerken van het gebied (Natura 2000 broedgebied zee- en visarend) niet aangetast worden'.

Bovendien komen de windmolens te staan in een polder waar aanzienlijke (meer dan 5000) aantallen ganzen foerageren. Een beroep op Wnb art 2.8 lid 4 in deze is niet mogelijk, want er zijn voldoende alternatieven in Noord Brabant. Door de door de Provincie zelf gecreëerde beperkingen (binnen 1 km weerszijde A-16) heeft de Provincie zich in het keurslijf geduwd. Er dient derhalve ingevolge Wnb art 5 en 6 gehandeld te worden voor de noordelijke windmolens.

Op deze zienswijze reageren wij als volgt:

De zeearend en visarend zijn niet als broedvogel aangewezen voor de Natura 2000-gebieden.

De aanwezigheid van de zee- en visarend is niet aangetoond door middel van ecologisch onderzoek door de indieners van de zienswijze. Uit het onderzoek blijkt dat de vogels zeer sporadisch voorkomen binnen het plangebied. Dit zijn vogels die in de ruime omgeving rondzwermen. Uit het onderzoek van de aanvrager blijkt dat het plangebied zelf nauwelijks geschikt foerageerhabitat is voor de zee- en visarend of dat deze soorten het plangebied veelvuldig zullen doorkruisen. Het aantal risicovolle vliegbewegingen van de zeearend zal zeer beperkt zijn en het plangebied A16 heeft verder geen betekenis, waardoor effecten op de zeearend zijn uitgesloten. De visarend komt niet of hooguit incidenteel voor en waarnemingen zijn zeer schaars.

Een contra-expertise door de indiener van de zienswijze ontbreekt waaruit anders blijkt.

Uit onderzoek blijkt dat de slachtofferaantal van ganzen onder met toepassing van het flux-collision model onder de 1%-mortaliteitsnorm blijft. Een contra-expertise door de indiener van de zienswijze ontbreekt waaruit anders blijkt.

Uit bovenstaande onderbouwingen kan geconcludeerd worden dat een directe relatie met de Natura 2000 doelen niet te leggen is.

Dit resulteert niet in wijzigingen ten opzichte van het ontwerpbesluit.

6 Wijziging ten opzichte van het ontwerpbesluit

De volgende onderdelen zijn ambtshalve aangepast. Het stuk tekst over maatregelen tijdens de aanlegfase zijn specifieker omschreven. De smient was per abuis opgenomen onder broedvogel in plaats van onder niet-broedvogel voor het 'Hollands Diep'. Hierop zijn het besluit en de overwegingen aangepast.

7 Instemming

Op grond van artikel 1.3, derde lid, van de Wnb hebben wij het college van Gedeputeerde Staten van de provincie Zuid-Holland en Zeeland, verzocht om in te stemmen met het besluit, waarbij wij hebben aangegeven het ontbreken van een reactie. Binnen de gestelde termijn hebben wij geen reactie van het college ontvangen.

8 Rechtsmiddelen

Voor de mogelijkheid rechtsmiddelen aan te wenden tegen deze beschikking wijzen wij op de desbetreffende tekst in de kennisgeving voor de 15 besluiten ten aanzien van Windpark A16, waarvan onderhavig besluit deel uitmaakt. Op deze gecoördineerde besluitvorming is de Crisis- en Herstelwet van toepassing. Vanwege de coördinatieregeling dient beroep ingediend te worden bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State.

Het beroepschrift dient de gronden van beroep te bevatten. Het indienen van een pro-forma beroepschrift of het aanvullen van de gronden van beroep na afloop van de beroepstermijn is niet mogelijk. Voor verdere details verwijzen wij u naar de kennisgeving.

9 Overige regelgeving

Bij de beoordeling van onderhavige aanvraag zijn andere aspecten dan gerelateerd aan de Wnb en de daarbij behorende regelgeving niet betrokken. De Wnb en bijbehorende regelgeving zoals de Verordening natuurbescherming Noord-Brabant zijn gericht op de bescherming van natuur. Een toestemming op basis van andere wet- en regelgeving kan derhalve aan de orde zijn, onder andere voor ruimtelijke ordening of gezondheid.

OVERWEGINGEN EN TOETSINGEN

1 Wettelijk kader – Wet natuurbescherming

Artikel 2.7 van de Wnb heeft betrekking op de vergunningplicht in verband met Natura 2000-gebieden (habitatrichtlijn- en vogelrichtlijngebieden). Op grond van artikel 2.7, tweede lid, van de Wnb is het verboden zonder vergunning van Gedeputeerde Staten projecten of andere handelingen uit te voeren die, gelet op de instandhoudingsdoelstellingen, de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten in een Natura 2000-gebied kunnen verslechteren of een significant verstorend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen.

Uit jurisprudentie van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State¹ blijkt dat een wijziging of uitbreiding van een veehouderij die stikstofdepositie tot gevolg heeft op voor stikstof gevoelige habitats en soorten binnen een Natura 2000-gebied vergunningplichtig is op grond van artikel 2.7, tweede lid, van de Wnb. Behoudens ongewijzigde voorzetting op basis van een verleende omgevingsvergunning voor een activiteit als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid, onderdeel i, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht, verleende Wet natuurbeschermingsvergunning, project waar op basis van artikel 2.9, vierde lid, van de Wnb, of artikel 2.12, eerste lid, van het Besluit natuurbescherming (hierna: Bnb), het artikel 2.7, tweede lid, van de Wnb niet van toepassing is dan wel er sprake is van bestaand gebruik als bedoeld in artikel 2.9, tweede lid, van de Wnb, is bij het oprichten, uitbreiden of wijzigen van het project of andere handelingen van voornoemde situaties een Wet natuurbeschermingsvergunning noodzakelijk.

Bij de beoordeling van de vergunningaanvraag wordt op grond van artikel 2.8, negende lid, van de Wnb rekening gehouden met de gevolgen die het aangevraagde project, gelet op de instandhoudingsdoelstellingen, kan hebben voor een Natura 2000-gebied.

In artikel 5.4 van de Wnb zijn gronden opgenomen op grond waarvan een vergunning kan worden ingetrokken of gewijzigd. De vergunning kan in elk geval worden ingetrokken indien blijkt dat de vergunninghouder zich niet houdt aan de vergunning.

Programmatistische aanpak stikstof

Op 1 juli 2015 is de Programmatistische aanpak stikstof (hierna: de PAS) opgenomen in de regelgeving en daarmee is de beoordeling van stikstof gewijzigd. In de Regeling natuurbescherming (hierna: Rnb) is ondermeer aangegeven welke activiteiten in de PAS zijn opgenomen als bestaande activiteit (artikel 2.4, vijfde lid, van de Rnb). Vanaf deze bestaande activiteit is bij verdere uitbreiding noodzakelijk dat vooraf wordt gezien of ontwikkelingsruimte kan worden toegedeeld.

¹ O.a. uitspraak van 31 maart 2010, zaaknummer 200903784/1/R2 en uitspraak van 7 september 2011, zaaknummer 201003301/1/R2.

Voor de vaststelling of een project of een andere handeling wat betreft stikstofdepositie een verslechterend of verstorend effect kan hebben wordt deze berekend met gebruikmaking van AERIUS Calculator (verder AERIUS) versie 2016L².

² Opgenomen in artikel 1.1 en 2.1 van de Regeling natuurbescherming
ODBN, 12 maart 2019
Kenmerk Z/073069-JVO

2 Projectbeschrijving en mogelijke effecten van het project

2.1 Projectbeschrijving

De aanvraag heeft betrekking op het aanleggen en exploiteren van een windpark. Dit windpark bestaande uit drie turbines is gelegen ter hoogte van infrabundel A16/HSL Moerdijk langs de A16. De ligging van de windturbines is weergegeven in bijlage 1.

Het project bestaat uit een aanlegfase en een gebruiksfase. In de aanvraag is aangegeven welke werkzaamheden worden uitgevoerd om het project te realiseren. De volgende werkzaamheden vinden plaats in de aanlegfase:

- Werkzaamheden met dumpers, hijskranen, graafmachines, kiepbakken, laadschoppen, vorkheftrucks, walsen, zwaar vrachtverkeer, licht verkeer;
- De funderingen van de windturbines worden geheid (of geboord);
- Landmeters en bouwers lopen op de locatie;
- Er worden ontsluitingswegen aangelegd of verbreed.

Tijdens de gebruiksfase vindt opwekking van energie plaats door middel van windkracht door zes windturbines. Daarnaast zal incidenteel en regulier onderhoud plaatsvinden aan de windturbines.

2.2 Mogelijke invloeden en effecten

Gezien de passende beoordeling (rapporten: Deelrapport Natuur Windpark A16, Noord-Brabant, Natuuronderzoek MER-alternatieven en VKA, Bureau Waardenburg, 12 juli 2018 én Oriëntatiefase noordelijke inrichtingen Windpark A16, provincie Noord-Brabant, Toetsing in het kader van de Wnb gebiedenbescherming, Bureau Waardenburg, 8 augustus 2018 (verder: Passende beoordeling)) zijn mogelijk effecten te verwachten op de instandhoudingsdoelstellingen op de Natura-2000 gebieden 'Biesbosch', 'Hollands Diep', 'Krammer-Volkerak' en 'Boezems Kinderdijk'. Binnen de Passende beoordeling is onderzoek gedaan naar de slaapplaatsen en vliegbewegingen van broedvogels en niet-broedvogels afkomstig van onder meer de Natura 2000-gebieden 'Biesbosch', 'Boezems Kinderdijk', 'Krammer-Volkerak' en 'Hollands Diep'. Daarnaast is onderzocht of andere aangewezen soorten en habitattypen effecten kunnen ondervinden. In de aanvraag wordt ten aanzien van deze aspecten een nadere onderbouwing gegeven.

Ten aanzien van verzuring en vermesting door stikstofdepositie is gebleken, dat de aangevraagde activiteiten, te weten activiteiten in de aanlegfase, aan de voorwaarden uit artikel 2.12 van het Besluit natuurbescherming voldoen, en daarom effecten op voorhand zijn uitgesloten. Daarom zijn er ten aanzien van dit onderdeel geen belemmeringen om de vergunning te verlenen.

Aangezien het geplande windpark ruim buiten de begrenzing van deze Natura 2000-gebieden ligt is er geen sprake van oppervlakteverlies, verdroging, versnippering, optische verstoring, verontreiniging, verstoring door geluid, licht, trillingen en mechanische effecten in de gebruiksfase. In het windpark RWS is geen sprake van grondwateronttrekking. Deze effecten zijn derhalve op voorhand met zekerheid uit te sluiten in de gebruiksfase.

De Natura 2000-gebieden 'Biesbosch', 'Boezems Kinderdijk', 'Krammer-Volkerak' en 'Hollands Diep' zijn (geheel of ten dele) aangewezen voor een aantal habitattypen en soorten. De vogelsoorten die mogelijke effecten ondervinden van de aanlegfase worden hieronder besproken in paragraaf 2.3.

Daarna wordt in paragraaf 2.4 ingegaan op de mogelijke effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de Natura 2000-gebieden als gevolg van aanvaringsslachtoffers in de gebruiksfase. Vervolgens wordt in paragraaf 2.5 ingegaan op barrièrewerking.

2.3 Aanlegfase

Broedvogels en niet-broedvogels

De voortplantings-, foerageer- en/of rustplaatsen van andere aangewezen soorten dan de in paragraaf 2.4 genoemde broedvogels en niet-broedvogels liggen te ver van het windpark RWS zodat verstoring door geluid, trillingen, licht, optische verstoring en mechanische effecten in de aanlegfase kan worden uitgesloten. Indien toch in of nabij het windpark RWS aangewezen soorten (vogels) hinder ondervinden van de werkzaamheden (waaronder heiwerkzaamheden) in de aanlegfase zal dit van tijdelijke aard zijn. Omdat de werkzaamheden gefaseerd, over een periode van tenminste een jaar, uitgevoerd worden zullen voldoende andere geschikte foerageer- of rustplekken benut kunnen worden in het windpark RWS. Gedurende de aanlegfase wordt rekening gehouden met het broedseizoen van vogels (opgenomen paragraaf 14.5 in de Passende beoordeling). Indien toch in het broedseizoen werkzaamheden plaats vinden dient zeker te zijn dat geen nesten vernietigt worden en broedende vogels verstoort worden. De heiwerkzaamheden vinden op minimaal 170 meter plaats van het Natura 2000-gebied de 'Biesbosch' en niet in het water maar op land.

2.4 Aanvaringsslachtoffers

Voor de in de Natura 2000-gebieden 'Biesbosch', 'Boezems Kinderdijk', 'Krammer-Volkerak' en 'Hollands Diep' aangewezen broedvogels en niet-broedvogels zijn mogelijke effecten in de gebruiksfase wel aan de orde.

Mogelijke effecten zijn:

- Sterfte van broedvogels en niet-broedvogels als gevolg van de aanvaring met de windturbines, alsmede barrièrewerking en cumulatie gedurende de gebruiksfase.

Hieronder is weergegeven welke aangewezen broedvogels mogelijk een relatie hebben met het windpark RWS:

Lepelaar: De Natura 2000-gebieden 'Krammer-Volkerak' en 'Hollands Diep' zijn aangewezen voor de lepelaar. Lepelaars uit het 'Krammer-Volkerak' en 'Hollands Diep' zullen incidenteel over het windpark Windpark RWS vliegen. De lepelaar is in slachtofferonderzoek niet of nauwelijks als slachtoffer aangetroffen. Daarnaast is de er relatief veel ruimte tussen de lijnopstellingen en turbines, waardoor passage van de lijnopstelling voorkomen kan worden.

Aalscholver: Het Natura 2000-gebied 'Biesbosch' is aangewezen voor de aalscholver. Een enkel exemplaar uit de 'Biesbosch' zal (toen de kolonie nog groot was) geregeld gevoerageerd hebben in het windpark Windpark RWS. Echter uit slachtofferonderzoek blijkt dat de soort niet of nauwelijks wordt aangetroffen als aanvaringsslachtoffer. Daarnaast is het gebied rond windpark Windpark RWS niet geschikt als foerageergebied, aalscholvers gebruiken hiervoor open wateren en deze zijn niet aanwezig bij het windpark Windpark RWS.

Zwartkopmeeuw: Het Natura 2000-gebied 'Krammer Volkerak' is aangewezen voor de zwartkopmeeuw. De zwartkopmeeuw broedt op de Hellegatsplaten. De maximale foerageerafstand van de zwartkopmeeuw bedraagt 30 km. Het windpark Windpark RWS ligt met een afstand vanaf 20 km binnen het bereik van de zwartkopmeeuwen van het Krammer-Volkerak. Kleine aantallen zwartkopmeeuwen foerageren incidenteel in het centrale gedeelte van het windpark A16.

Purperreiger: Het Natura 2000-gebied 'Boezems Kinderdijk' is aangewezen voor de purperreiger. Omdat regelmatige vliegbewegingen van de purperreiger door het windpark Windpark RWS ontbreken, is de sterfte van de purperreiger ten hoogste incidenteel.

Hieronder is weergegeven welke aangewezen niet-broedvogels mogelijk een relatie hebben met het windpark RWS:

Kolgans: De Natura 2000-gebieden 'Biesbosch' en 'Hollands Diep' zijn aangewezen voor de kolgans. De ganzen rusten over het algemeen op het open water in de Natura 2000-gebieden en foerageren frequent in het agrarisch gebied buiten de Natura 2000-gebieden, waaronder de omgeving van het windpark RWS.

Grauwe gans: De Natura 2000-gebieden 'Biesbosch' en 'Hollands Diep' zijn aangewezen voor de grauwe gans. De ganzen rusten over het algemeen op het open water in de Natura 2000-gebieden en foerageren frequent in het agrarisch gebied buiten de Natura 2000-gebieden, waaronder de omgeving van het windpark RWS.

Brandgans: De Natura 2000-gebieden 'Biesbosch' en 'Hollands Diep' zijn aangewezen voor de brandgans. De ganzen rusten over het algemeen op het open water in de Natura 2000-gebieden en foerageren frequent in het agrarisch gebied buiten de Natura 2000-gebieden, waaronder de omgeving van het windpark RWS.

Smient: De Natura 2000-gebieden 'Biesbosch' en 'Hollands Diep' zijn aangewezen voor de smient. De smienten rusten over het algemeen op het open water in de Natura 2000-gebieden en foerageren frequent in het agrarisch gebied buiten de Natura 2000-gebieden, waaronder de omgeving van het windpark RWS. Daarnaast zijn vliegbewegingen door het windpark heen vastgesteld.

Wilde eend: De Natura 2000-gebieden 'Biesbosch' en 'Hollands Diep' zijn aangewezen voor de wilde eend. De wilde eenden rusten over het algemeen op het open water in de Natura 2000-gebieden en foerageren frequent in het agrarisch gebied buiten de Natura 2000-gebieden, waaronder de omgeving van het windpark RWS. Daarnaast zijn vliegbewegingen door het windpark heen vastgesteld.

2.5 Barrièrewerking gebruiksfase

Voor het inschatten van de mate waarin barrièrewerking een probleem voor vogels vormt is gebruik gemaakt van literatuur en waarnemingen uit veldonderzoek. Op grond hiervan en informatie over de dimensies van de geplande windturbineopstellingen is ingeschat of vogels de windturbine opstellingen van de inrichtingsalternatieven zullen kruisen of omvliegen, en de mate waarin dat per inrichting van WP A16 valt te verwachten. Een meer gedetailleerde kwantificering van barrièrewerking is, met name bij grote windturbines met ook grotere tussenafstanden, nog niet mogelijk omdat er nog geen onderzoek over beschikbaar is.

3 Effectbeoordeling

3.1 Sterfte onder broedvogels en niet-broedvogels

Broedvogels

Uit de Passende beoordeling blijkt dat incidenteel vliegbewegingen plaatsvinden van de broedvogels lepelaar, aalscholver, zwartkopmeeuw en purperreiger in de omgeving van het windpark RWS. In de Passende beoordeling wordt aangegeven dat het aantal aanvaringsslachtoffers voor deze soorten wordt ingeschat op <1 per jaar. Deze soorten zijn daarom niet meegenomen in het aanvaringsslachtoffer flux-collision model, dat ontwikkeld is door Bureau Waardenburg BV. Effecten op de gunstige staat van instandhouding van de broedvogels lepelaar, aalscholver, zwartkopmeeuw en purperreiger zijn daarmee uitgesloten.

Niet-broedvogels

Er zijn door Bureau Waardenburg BV in de periode eind november 2016 en eind februari 2017 vijf bezoeken gebracht aan het gebied. Er is onderzoek gedaan naar vliegbewegingen en de verspreiding van ganzen en eenden in de omgeving van het windpark RWS. De onderzoeken zijn uitgevoerd voor de niet-broedvogels kolgans, grauwe gans, brandgans, smient en wilde eend.

Uit de Passende beoordeling blijkt dat de wilde eend en smient zeer weinig vliegbewegingen hebben in het windpark RWS en dat over het windpark RWS regelmatig vliegbewegingen plaatsvinden van de kolgans, grauwe gans en brandgans. Voor deze vijf soorten is een berekening gemaakt van het aantal aanvaringsslachtoffers op basis van een door Bureau Waardenburg BV ontwikkelde methodiek, het flux-collision model. Uit onderstaande tabel 8.1 uit de Passende beoordeling blijkt het aantal mogelijke aanvaringsslachtoffers per Natura 2000-gebied:

Tabel 8.1 Voorspelde aanvaringsslachtoffers onder niet-broedvogels van de Natura 2000-gebieden Biesbosch en Hollands Diep in de gebruiksfase van de noordelijke inrichtingen van WP A16. <1 = incidentele (niet jaarlijkse) sterfte.

Inrichtingen WP A16	N turbines	grauwe gans	kol-gans	brand-gans	wilde eend	smient
WP Lage Zwaluwe	6	1	1	1	1	1
WP RWS	3	1	<1	<1	1	1
Gezamenlijk plan Zonzeel	6	1	<1	<1	1	1
WP Nieuwveer	2	<1	<1	<1	<1	0
<i>Totaal</i>		3	1	1	3	3

De kans op aanvaringsslachtoffers voor de niet-broedvogels kolgans, grauwe gans, brandgans, smient en wilde eend ligt onder de 1%-mortaliteitsnorm. Deze norm heeft betrekking op 1% van de natuurlijke sterfte van een soort en niet op 1% van de totale populatie van de in de omgeving van het windpark RWS gelegen Natura 2000-gebieden. Uit jurisprudentie blijkt dat dit criterium en deze methode gehanteerd mogen worden om te bepalen of gelet op de te verwachten aantallen slachtoffers afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de betreffende soorten. Deze sterfte kan voor het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen als verwaarloosbaar beschouwd worden.

3.2 Barrièrewerking

In algemene zin is er sprake van een effectieve barrière als vogels door een windparkopstelling hun voedsel- of rustgebied niet kunnen bereiken of dergelijke gebieden in belangrijke mate minder functioneel worden. Om barrièrewerking te verminderen moeten windparken zo ontworpen worden dat lange lijnopstellingen van turbines voorkomen worden of op bepaalde afstanden met openingen onderbroken worden. Het windpark RWS is zo ontworpen dat er minimaal enkele honderden meters tussen de turbines aanwezig is. Het windpark RWS ligt niet binnen belangrijke vliegroutes van broedvogels tussen foerageer- en broedgebieden. Effecten als gevolg van barrièrewerking van de windturbines van windpark RWS zijn daarmee uitgesloten.

3.3 Overwegingen effecten op beschermde gebieden

Het beoogd project kan incidenteel leiden tot sterfte onder broedvogels en niet-broedvogels. De effecten zijn echter niet significant. Het windpark is zodanig ontworpen dat barrièrewerking wordt voorkomen. Andere negatieve effecten zijn uitgesloten.

3.4 Cumulatie

Het totaaleffect van het project op de populaties van de broedvogels en niet-broedvogels ook gezien de aanleg van het gehele windpark langs de A16 is dusdanig klein dat het ook in cumulatie met de effecten van andere plannen of projecten in de omgeving nooit de oorzaak kan zijn voor het optreden van significant verstorende effecten, inclusief sterfte.

3.5 Conclusie

Op grond van bovenstaande beoordeling concluderen wij dat aangevraagde activiteit, gelet op de instandhoudingsdoelstellingen, niet kan leiden tot verslechtering van de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten in de Natura 2000-gebieden 'Biesbosch', 'Boezems Kinderdijk', 'Krammer-Volkerak', 'Hollands Diep' en geen significant verstorend effect kan hebben op de soorten waarvoor de gebieden zijn aangewezen. Wij verlenen de gevraagde vergunning ingevolge artikel 2.7, tweede lid, van de Wnb.

BIJLAGE OVERZICHTSTEKENING WP RWS

